Tematy z języka polskiego 2013

Autor: Ewa Sztombka
10.06.2012.
Zmieniony 10.06.2012.

Poniżej lista tematów, spośród których uczeń wybiera jeden na usty egzamin maturalny z języka polskiego w maju 2013 r.

Tematy literackie 1.Walka o formę – awangardowe poszukiwania literatury XX wieku. Omów temat
na wybranych przykładach.
2.Ukaż paraboliczny charakter wybranych dzieł literackich z różnych epok.
3.Zadżumiony? Kamienny? … Jakiego świata obawiają się pisarze XX wieku? Omów temat odwołując się do wybranych przykładów.
4.Literackie portrety idealistów i marzycieli. Omów temat odwołując się do wybranych utworów.
5.Przedstaw literackie obrazy miasta w wybranych utworach XIX i XX wieku. Uzasadnij swój wybór.
6.Wolna i zniewolona, w marzeniach i rzeczywistości, ale zawsze Polska. Przedstaw funkcjonowanie motywu ojczyzny w wybranych utworach literackich.
7.Wygnaniec, ciekawy świata podróżny, poszukiwacz sensu życia… Przedstaw różnorodne ujęcia motywu wędrowca w wybranych utworach literackich.
8.Obraz zaświatów w literaturze. Przedstaw i zinterpretuj na przykładach utworów z różnych epok.
9.Na przykładach z literatury różnych epok przedstaw obecność oraz funkcje wybranego motywu biblijnego.
10.W kręgu tradycji… Rozważania o wpływie antyku i Biblii na literaturę różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
11.Przedstaw i porównaj różne sposoby wyrażania uczuć do kobiety w twórczości wybranych poetów.
12.Obóz jako autonomiczny system społeczny-jego reguły i obyczaje. Rozwiń temat w oparciu o utwory przedstawiające lagry i łagry.
13.Różne sposoby przedstawiania postaci dziecka w literaturze. Omów temat analizując dowolnie wybrane teksty literackie różnych epok.
14.Motyw utopii w literaturze. Omów jego funkcje, odwołując się do wybranych tekstów.
15.Różne kreacje narratora i ukształtowania narracji w epice. Przedstaw zagadnienie na podstawie analizy wybranych utworów.
16.Góry i górale w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
17.Powinowactwa literatury i filozofii. Na wybranych przykładach ukaż związki twórczości pisarskiej i filozofii.
18.Jak, gdzie i co jadali bohaterowie literaccy? Przedstaw motyw sztuki kulinarnej w tekstach literackich różnych epok.
19.Maski – ich rola i znaczenie w życiu człowieka. Rozważ problem, nawiązując do wybranych utworów.
20.Biografia twórcy jako tworzywo literackie. Omów na wybranych przykładach.
21.Artysta jako bohater literacki. Omów temat odwołując się do wybranych utworów.
22.Na wybranych przykładach z różnych epok objaśnij funkcję konwencji onirycznej
w kreowaniu świata przedstawionego.
23.Literatura faktu. Na wybranych przykładach dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku
24. Rola tytułu i motta w utworze literackim. Omów na wybranych przykładach.
25.Drzewo – świadek, uczestnik życia postaci literackich. Omów na wybranych przykładach..
26.Rola tytułu i motta w utworze literackim. Omów na wybranych przykładach.
27.Porównaj obrazy Łodzi i jej okolic ukazane w literaturze wybranych epok.
28.Literackie świadectwa wadzenia się człowieka z Bogiem. Przedstaw problem na podstawie utworów różnych epok literackich.
29.Porównaj różne wcielenia diabła w literaturze i omów ich funkcje, odwołując się
do wybranych tekstów.
30.Sztuka umierania. Omów sposoby kreowania scen bohaterskiego umierania oraz ich funkcje w wybranych przez siebie tekstach literatury polskiej i obcej.
31. Od Heroda do Stalina: literackie portrety tyranów. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych lektur.
32.Jak rodzą się zbrodniarze? Udowodnij, że literatura jest źródłem informacji o wpływie różnych

czynników na degenerację jednostki.
33.Być Żydem w Polsce. Przedstaw różne sposoby prezentacji Żydów przez polskich pisarzy.
34.Dramat jednostki wpisanej w historię. W oparciu o dowolne teksty literackie omów wpływ wydarzeń historycznych na biografie bohaterów literackich.
35. Z perspektywy człowieka XXI wieku zaprezentuj i oceń różne postawy ludzi wobec zła w twórczości J. Conrada i A. Camusa.
36.Na czym polega indywidualizm twórczy Mirona Białoszewskiego? Omów zagadnienie na przykładach wybranych utworów poety.
37.Poezja polskich laureatów literackiej Nagrody Nobla – podobieństwa i różnice. Omów zagadnienie na przykładach wybranych utworów.
38.Dramat S. I. Witkiewicza, T. Różewicza i S. Mrożka jako wyzwanie wobec tradycji. Omów na wybranych przykładach.
39.„Zdaje mi się, że widzę… gdzie? Przed oczyma duszy mojej” (W. Szekspir) Omów rolę wizji, snu i proroctwa w literaturze polskiej i obcej, odwołując się do wybranych przykładów.
40. Obraz przerwanego dzieciństwa, przyczyny i skutki. Omów zagadnienie na podstawie tekstów literackich różnych epok.
41.Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów to zjawisko wykorzystując wybrane teksty.
42.Literatura fantasy wobec tradycji literackiej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
43.Różne modele patriotyzmu w literaturze wybranych epok. Omów temat odwołując się do wybranych przykładów.
44.Porównaj różne wcielenia diabła w literaturze i omów ich funkcje, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
45.Zwierzęta i sposoby ich przedstawiania w literaturze różnych epok. Omów temat na wybranych przykładach.
46.Wpływ biografii autora na jego twórczość. Omów temat na wybranych przykładach.
47.Czarne charaktery w literaturze europejskiej. Przedstaw i porównaj wybrane portrety bohaterów.
48.Groteska jako sposób ukazywania świata. Omów na przykładach wybranych utworów.
49.Od Krasickiego do Młynarskiego. Polska literatura satyryczna w walce z wadami Polaków. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
50.Rzeczy w świecie człowieka. Zaprezentuj literackie obrazy przedmiotów w wybranych tekstach literackich.
51.Postacie wielkie, święte i charyzmatyczne. Omów ich literackie wizerunki na przykładzie wybranych dzieł.
52.„Cóż jest świat?” - toposy i metafory świata w literaturze różnych epok. Zaprezentuj temat, wykorzystując dowolne teksty literackie.
53.Sielankowy, realistyczny, satyryczny obraz wsi. Porównaj różne sposoby prezentacji tematu w literaturze wybranych epok.
54.Wykorzystując wybrane teksty literackie, przedstaw poetycką fascynację codziennością w twórczości wybranych poetów XX wieku.
55.Błędni rycerze, czyli o marzycielach w literaturze różnych epok. Omów temat w kontekście wybranych lektur.
56.Reportaż- gatunek użytkowy czy dzieło literatury pięknej? Uzasadnij swą odpowiedź odwołując się do wybranych utworów.
57.Symbol w liryce, epice i dramacie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
58.Biografia Bolesława Prusa w kontekście biografii innych pisarzy z pokolenia pozytywistów. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
59. Świat bohaterów Bolesława Prusa – intrygi, plotki, gry komunikacyjne. Omów zagadnienie odwołując się do kilku utworów.
60.Literat, macho i pan Czesio – przedstaw i porównaj różne portrety mężczyzn w twórczości Agnieszki Osieckiej.

{mospagebreak title=Dziedziny sztuki&heading=Literackie}Związek literatury z innymi dziedzinami sztuki1.Powstanie warszawskie w literaturze, fotografii i filmie. Rozwiń temat na podstawie analizy wybranych dzieł.

2.Od Rolanda do Bonda. Przedstaw ewolucję etosu rycerza, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
3.Motyw śmierci w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych przykładów.
4.Oddziaływanie muzyki na literaturę. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów.
5.Przywołując wybrane przykłady, ukaż różnorodność ujęcia mitu ikaryjskiego w sztukach malarskich i literaturze.
6.Gotyckie wampiry oraz romantyczne zjawy i upiory we współczesnej kulturze. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
7.Na wybranych przykładach ukaż wpływ kierunków artystycznych na literacki kształt utworów.
8.Scharakteryzuj zjawisko socrealizmu na przykładach z różnych dziedzin sztuki.
9.Człowiek wobec natury. Omów temat, analizując wybrane teksty kultury.
10.Powieści polskich pozytywistów i ich adaptacje oraz ekranizacje filmowe. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych przykładów.
11.Zaprezentuj różne sposoby ukazywania szkoły w literaturze i filmie. Omów zagadnienie, odwołując się do konkretnych przykładów.
12.Wiliam Szekspir jako znawca psychiki ludzkiej. Omów temat odwołując się do wybranych dramatów i ich ekranizacji.
13.Naukowcy powołujący do życia nowe istnienia ludzkie: Frankenstein, doktor Jekyll i pan Hyde w literackich pierwowzorach i filmowych adaptacjach. Omów temat odwołując się do wybranych dzieł.
14.Motyw Madonny w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
15.Ważne wydarzenia historyczne i sposób ich prezentacji w literaturze i sztuce. Odwołaj się do różnych przykładów dzieł.
16.Zaprezentuj rolę alegorii i symbolu w wybranych dziełach literackich i malarskich.
17.Impresja w malarstwie i poezji końca XIX wieku. Wskaż podobieństwa w technice obrazowania, uwzględniając specyfikę tworzywa obu dziedzin.
18.Obraz Łodzi w literaturze i filmie. Zaprezentuj na podstawie wybranych dzieł.
19.Przedstaw funkcje deformacji w sposobie przedstawiania bohaterów dramatów Witkacego i wybranych portretach tworzonych przez artystę (np. demoniczne kobiety).
20.Sposób widzenia świata porażonego wojną w różnych tekstach kultury (literatura, malarstwo, grafika). Rozważ na wybranych przykładach.
21.Realizm w literaturze pozytywizmu i malarstwie epoki. Wykaż podobieństwo tematów i sposobów ujęć.
22.Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj i porównaj wybrane dzieła.
23.Od tańca śmierci po tango w dramacie S. Mrożka - obraz tańca w kulturze. Omów na wybranych przykładach.
24.Różne oblicza rewolucji w literaturze i innych sztukach (np. malarstwie, filmie). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
25.„Sztuka dla sztuki” czy „sztuka dla ludu”? Rozwiń myśl, ustosunkowując się do problemu, wskazując konkretne przykłady w dziedzinie literatury, architektury i malarstwa.
26. Portret pokolenia w literaturze i filmie. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
27.Zaprezentuj i omów motywy orientalne w literaturze, malarstwie i architekturze.
28.Sport w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
29.Motywy biblijne w literaturze i malarstwie różnych epok. Omów temat, odwołując się do wybranych dzieł.
30.Portret Sarmaty w literaturze i malarstwie. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
31.Malarstwo, rzeźba, architektura, jako inspiracje dla literatury. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
32. Omów różne koncepcje piękna na podstawie wybranych dzieł literackich, malarskich lub architektonicznych.
33.Szatan niejedno ma imię. Przedstaw różne oblicza diabła w literaturze i sztuce.
34.Ruiny, groby, opustoszałe zamki. Omów motyw przemijania w literaturze i sztuce.
35.Wyjaśnij, na czym polega poetyckość tekstów współczesnych piosenek. Odwołaj się do wybranych przykładów.
36.Deformacja świata i jej funkcje w różnych tekstach kultury. Zaprezentuj zagadnienie, odwołując się do różnych tekstów kultury.
37.Topos ogrodu w literaturze i sztuce. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
38.Bohaterowie w habitach. Przedstaw sposób ich kreowania w wybranych utworach literackich.
39.Skandaliści swoich epok, czyli twórcy i ich dzieła budzące kontrowersje. Omów problem, analizując wybrane przykłady z literatury i innych dziedzin sztuki.
40. Medium fotograficzne jako sposób obrazowania rzeczywistości. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

{mospagebreak title=Z języka&heading=Literackie}Tematy z języka

1.Scharakteryzuj styl literacki swojego ulubionego pisarza na wybranych fragmentach jego utworów.
2.Nowomowa, czyli o języku władzy i propagandy w systemie totalitarnym. Omów na wybranych przykładach.
3.W kręgu onomastyki – najpopularniejsze imiona ostatnich lat; źródła popularności, znaczenie imion. Omów w oparciu o zgromadzony lub opublikowany materiał.
4.Przykłady nazwisk znaczących (mówiących) bohaterów literackich różnych epok. Dokonaj ich analizy słowotwórczej, omów funkcje stylistyczne i związek z kreacją bohatera lub ideą utworu.
5.Przedstaw funkcje archaizacji w wybranych polskich powieściach historycznych (np. J. I. Kraszewski, H. Sienkiewicz, Z. Kossak, H. Malewska, A. Gołubiew).
6.Odwołując się do wybranych utworów, przedstaw funkcję i sposób wykorzystania stylizacji gwarowej w literaturze.
7. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność klasową i charakter.
8. Język jako sposób ujawniania lub ukrywania myśli. Na wybranych przykładach omów rolę aluzji w literaturze polskiej.
9. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.
10.Perswazyjne funkcje języka na przykładzie tekstów propagandowych. Zanalizuj wybrane przykłady.
11.Omów pochodzenie nazw miejscowych Twojego regionu.
12.Stylizacja biblijna i jej funkcje w literaturze polskiej. Odwołaj się do wybranych przykładów.
13.Tak mówi młodzież polska przełomu XX i XXI wieku. Omów język wybranych grup młodzieżowych (np. uczniów, kibiców sportowych) ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową.
14.Język współczesnych polityków. Omów językowe środki kształtowania wypowiedzi przez postaci współczesnej sceny politycznej.
15.Poddaj analizie językowej i kulturowej wybrane przysłowia polskie.
16.Osobliwości języka S. I. Witkiewicza. Dokonaj analizy językowej wypowiedzi bohaterów, odwołując się do konkretnych dramatów.
17.Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
18.Omów etymologię i budowę słowotwórczą nazw najważniejszych miast Polski.
19.Dokonaj analizy języka różnych reklam. Wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
20.Związki frazeologiczne – stały element języka literackiego i potocznego. Omów zagadnienie na podstawie wybranych utworów i zgromadzonego materiału.
21.Na podstawie zebranego materiału omów pochodzenie i budowę słowotwórczą imion zwierząt domowych.
22.Neologizmy i ich funkcje. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich.
23.Język bohaterów komiksów. Omów charakterystyczne zwroty, konstrukcje składniowe i rolę znaków interpunkcyjnych w wypowiedziach tego typu bohaterów.
24. Język postaci kreowanych przez polskie kino współczesne i jego wpływ na język młodego pokolenia. Omów, odwołując się do dowolnych przykładów.
25.Gwara łódzka. Omów jej cechy, wykorzystując zebrany materiał językowy.
26.Mowa murów. Dokonaj semantycznej i składniowej analizy napisów na łódzkich murach.
27.Środki retoryczne w wybranych kazaniach i przemówieniach. Omów na wybranych przykładach.
28.Błędy językowe we współczesnej polszczyźnie. Omów temat na podstawie przykładów z języka potocznego i publicystycznego.
29.Eksperymenty poetyckie i zabawy słowem w poezji lingwistycznej. Omów na wybranych przykładach.
30.Zwroty grzecznościowe dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.